

Vrije ruimte

Crisis? What crisis?

AUTEUR Ton van Rietbergen

ILLUSTRATIE A&M Records

Het is crisis. In de rubriek 'Leren van Beelden' die jarenlang het Utrechtse faculteitsblad *Questa* geselde, zou dat ongetwijfeld tot plaatjes van mensen in lompen hebben geleid. Talrijke mannen met een schep in de hand en een troosteloze blik. Te midden waarvan we dan ineens geografie coryfeeën als Otto Verkoren of Ronald van Kempen uit een kartonnen doos zien stappen.

Dit keer heeft de crisis een ander gezicht. De Nederlandse restaurants zitten nog steeds overvol en het regent alom bonussen. Nu is er met een bonusje op zijn tijd niks mis. Als Messi voor de zoveelste keer een wedstrijd heeft beslist kan de penningmeester hem best eens wat extra's toestoppen naast die armzalige 8 miljoen euro per jaar die hij nu opstrijkt. In de wereld van de Washington Consensus wordt echter met geld gestrooid voor mensen die evident hebben gefaald. Immer met hetzelfde afgezaagde argument dat je dergelijke douceurtjes wel moet geven 'omdat je anders geen goede mensen kunt vinden'. Dat dit mantra nu juist door hun falen is weerlegd, hoor je er nooit bij.

De ware crisis zit hem echter niet in die bonussen of extraatjes op zich maar in de vanzelfsprekendheid waarmee ze worden geaccepteerd. Jarenlang hebben we ontwikkelingslanden voorgehouden dat het vooral in hun cultuur van vriendjespolitiek zit dat zij de befaamde 'take off' van Rostow niet maken, maar nu blijken we zelf nauwelijks beter. Als het beste advies dat de alom uit de grond gestampte en zwaar op subsidie draaiende re-integratiebedrijven kunnen geven, is dat je je netwerken moet aanwenden, weet de gemiddelde Afrikaan genoeg. Gewoon mensen uit dezelfde stam benaderen.

De voornaamste crisis zit bij ons, de wetenschap

Vriendjespolitiek en een heilig geloof in prikkels en Pavlov zijn allemaal verkeerd, maar de kern van de crisis zit toch elders. De voornaamste crisis zit bij ons. De wetenschap. Zij is gedegradeerd tot 'een mening' en als we het gekrakeel van wetenschappers over de oorzaken en oplossingen van de crisis horen, kunnen we dat nog begrijpen ook. Moeten we nu bezuinigen zodat we niet boven de heilige 3 procent begrotingstekort komen en internationaal weer een beetje met de borst vooruit kunnen lopen of is dat nu juist dood in de pot en wordt het allemaal veel erger? Niemand die het weet. Ook over het feit of we hier een heuse systeemcrisis hebben of een gewone Kondratiev-dip is niemand zeker. Vergeten is bovendien dat nog maar kort geleden iedereen de mond vol had over de zogenaamde 'nieuwe economie'. Na een periode van tien jaar onafgebroken groei in de jaren negentig waren er velen die verwachtten dat het internet met zijn ultieme



Elpee van Supertramp uit 1975 getiteld 'Crisis? What crisis?'

vergelijkingsmogelijkheden en China met zijn vermogen om oneindige hoeveelheden goederen aan te bieden tegen zeer lage prijzen tot een wereld zonder crisis zou leiden.

Het is dan ook geen wonder dat de wetenschap is vervangen door de bekende man in de straat. Wat vindt die eigenlijk? Binnen de geografie en planologie is het al niet anders. Alom wordt gefluisterd dat van het 'op elkaars schouders staan' bij geografie en planologie geen sprake is. De ene mode wordt domweg vervangen door een nieuwe maar van echte vooruitgang is geen sprake.

In de geografische aanpak van de crisis zien we de bloedarmoede terug. Alom is de jacht geopend op de bemiddelde huizenkoper. Elke gemeente en probleemwijk wil ze hebben. Zij zullen alle problemen wel even oplossen. Ze bieden voorzieningen hoop en kunnen in hun vrije tijd vast wel wat extra scholing aanbieden. Een probleem is nog wel dat de oorspronkelijke bewoners er vaak niet echt op zitten te wachten omdat zij vaak hun huizen uitmoeten of met prijsstijgingen worden geconfronteerd. Het contact tussen oude en nieuwe bewoners blijkt bovendien niet over te houden. Maar kijkend naar recente cijfers van het UWV zien we wel dat het aantal aanvragers van werkloosheidsuitkeringen in de krachtwijken is gedaald. Aan de lezers van AGORA de vraag. Gaat het echt beter in de probleemwijken? Of komt de daling louter en alleen doordat juist probleemgevallen al dan niet gedwongen naar andere wijken zijn verhuisd? Of ...? Kortom, verbaas deze cynische columnist en toon de kracht van de wetenschap.

Ton van Rietbergen (A.vanRietbergen@uu.nl) is universitair docent/onderzoeker economische geografie aan de Universiteit Utrecht.